

MINISTERUL CONSTRUCȚIILOR ȘI DEZVOLTAREA RII REGIONALE

DIRECȚIA GENERALĂ DEZVOLTARE REGIONALĂ

SECTIA STATISTICĂ REGIONALĂ

*Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) –
instrument eficient întru determinarea zonelor defavorizate
în regiunile de dezvoltare*

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

CHI IN U 2010

IDAM reprezintă un surse de furnizare a unor informații relevante, în baza cărora pot fi stabilite direcțiile de dezvoltare și de prioritizare a acestora, de alocare eficientă a resurselor financiare.

În scopul realizării politicii de dezvoltare regională, IDAM constituie un instrument eficient de determinare a zonelor defavorizate în regiunile de dezvoltare și reducerea discrepanțelor dintre nivelele de dezvoltare social-economică între regiuni și din interiorul lor.

Anual, începând cu anul 2005, IDAM este calculat de către Ministerul Economiei, care actualmente, ia în calcul doar comunitățile rurale. În studiu sunt incluse 843 localități rurale din toate raioanele republicii, inclusiv localitățile din municipiile Chișinău și Bălți.

Pentru a stabili nivelul de deprivare a localității într-un anumit domeniu, localităților li se atribuie ranguri în dependență de indicele obținut și anume, rangul 1 – pentru localitatea cu cea mai înaltă valoare a indicelui (cea mai scăzută) și rangul 843 – pentru localitatea cu cea mai mică valoare a indicelui (cea mai prosperă).

IDAM și indicii de deprivare pe domenii oferă agențiilor de dezvoltare regională posibilitatea de a direcționa mai bine intervențiile în zonele care necesită atenție primordială din partea autorităților atât locale cât și regionale. Agențiile obțin un instrument de axare pe un domeniu concret și de monitorizare a progreselor.

Beneficiile care pot fi obținute în rezultatul utilizării IDAM:

- evaluarea performanțelor de dezvoltare a regiunilor/raioanelor/localităților;
- oferirea unui suport în direcția eficientă a politicii de dezvoltare regională și a resurselor financiare;
- crearea strategiilor și direcțiilor de dezvoltare la nivel de regiune de dezvoltare/raion/ localitate;
- atragerea donatorilor externi și locali;
- dezvoltarea capacitaților actorilor implicați în realizarea politicii de dezvoltare regională.

Indicele respectiv oferă informații cu privire la distribuirea geografică a depriverii relative într-o serie de domenii la nivel de localitate. Pentru analiză au fost identificate 7 domenii, fiecare reprezentând un aspect aparte al depriverii rurale, acestea fiind:

- deprivarea de venituri;
- deprivarea economică;
- deprivarea demografică;
- deprivarea asistenței medicale;
- deprivarea educațională;
- deprivarea condițiilor de trai;
- deprivarea geografică

Toate domeniile de deprivare menționate sunt dimensionate și combinate într-un singur indice de deprivare multiplă (IDAM). La calcularea indicelui de deprivare multiplă, celor 7 domenii li s-au atribuit ponderile, după cum urmează :

- Deprivarea de venituri 20%
- Deprivarea economică 20%
- Deprivarea demografică 10%
- Deprivarea asistenței medicale 15%
- Deprivarea educațională 15%
- Deprivarea condițiilor de trai 10%

Conform prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare regională, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 158 din 04.03.2010, eforturile Guvernului în perioada anilor 2010-2012 vor fi îndreptate spre consolidarea capacităților și condițiilor de dezvoltare în cadrul a trei regiuni de dezvoltare – Nord, Centru și Sud. Reiese din aceste considerente, Secția statistică regională, din cadrul Ministerului a efectuat analiza, cu reprezentarea grafică pe domeniile de deprivare, a celor mai deprivate localități rurale în anul 2008.

Mai jos este expusă analiza grafică pe domenii de deprivare în cadrul Regiunii de dezvoltare Nord.

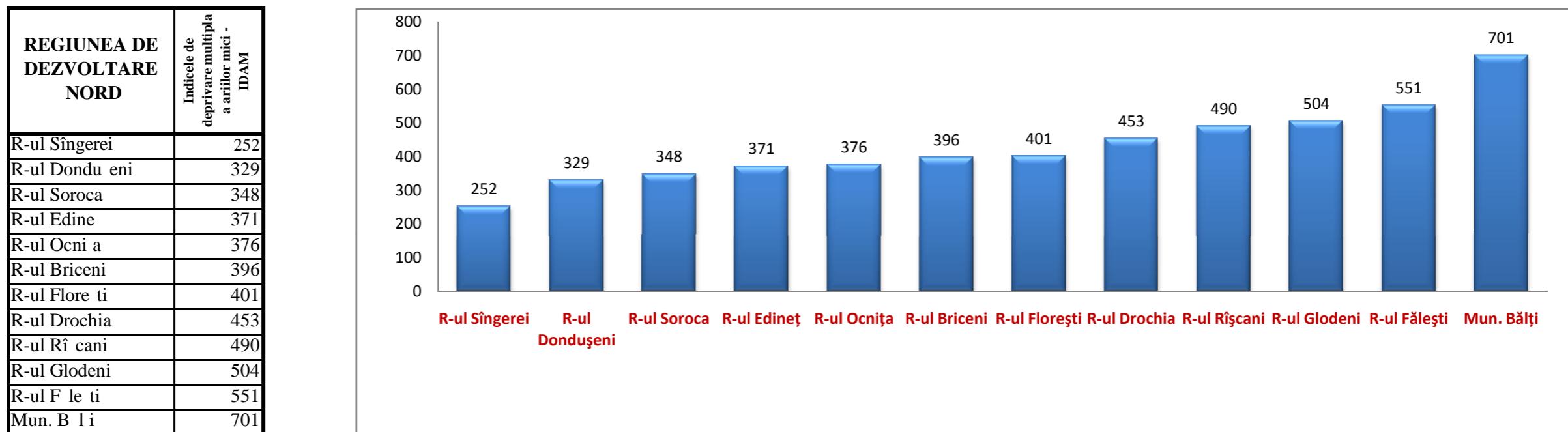
DEPRIVAREA MULTIPL

După cum s-a menționat, Indicele de deprivare multipl este obținut prin combinarea indicilor de deprivare pe domeniile: deprivarea după venituri, deprivarea economică, deprivarea demografică, deprivarea asistenței medicale, deprivarea educațională, deprivarea condițiilor de trai și deprivarea geografică. IDAM demonstrează că există diferențe mari în nivelele depriverii atât între raioane cât și în cadrul acestora.

Așa, conform calculelor Ministerului Economiei pe anul 2008, cea mai deprivată localitate rurală din Regiunea de dezvoltare Nord se află în raionul Sîngerei (rangul 252). Cea mai prosperă localitate din regiunea respectivă este în mun. Bălți (rangul 701).

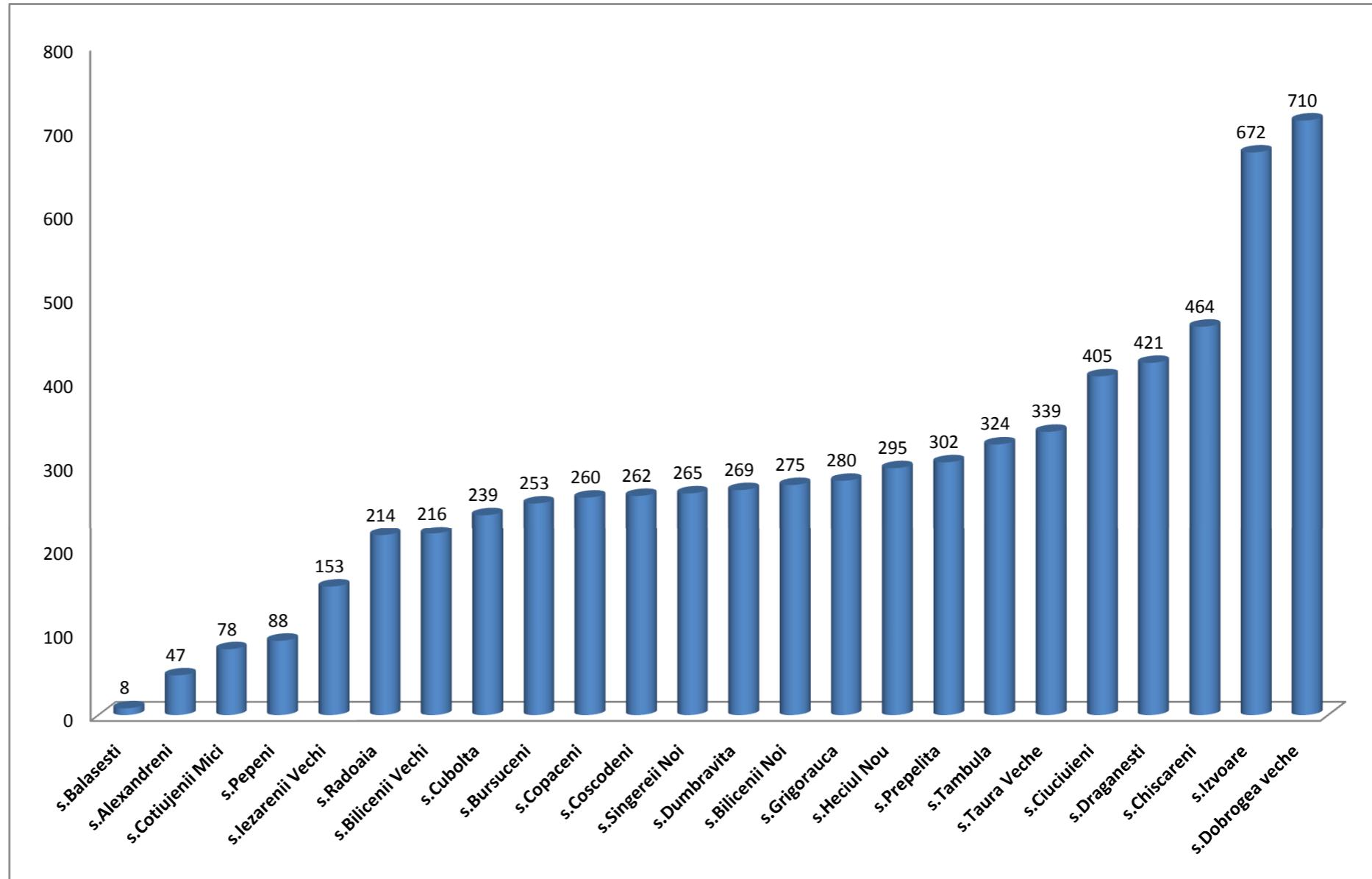
Analizând situația din raionul Sîngerei, ca cel mai deprivat raion din Regiunea de dezvoltare Nord, observăm în cadrul acestuia niște extremități destul de evidențiate. Extrema mină este satul Bălți cu rangul 8 (cea mai săracă localitate) și extrema maxă - satul Dobrogea Veche cu rangul 710 (cea mai prosperă localitate din raion).

Deprivarea multiplă a localităților rurale pe raioane

Deprivarea multiplă a localităților rurale din cadrul raionului Sîngerei

Raionul SINGEREI	Indicele de deprivare multiplă a arilor mici - IDAM
s.Balasesti	8
s.Alexandreni	47
s.Cotujenii Mici	78
s.Pepeni	88
s.Iezarenii Vechi	153
s.Radoaia	214
s.Bilicenii Vechi	216
s.Cubolta	239
s.Bursuceni	253
s.Copaceni	260
s.Coscodeni	262
s.Singereii Noi	265
s.Dumbravita	269
s.Bilicenii Noi	275
s.Grigorauca	280
s.Heciu Nou	295
s.Prepelita	302
s.Tambula	324
s.Taura Veche	339
s.Ciuciuieni	405
s.Draganesti	421
s.Chiscareni	464
s.Izvoare	672
s.Dobrogea veche	710

DEPRIVAREA DE VENITURI

Pentru calcularea deprivării de venituri, mai jos sunt expuse indicatorii care permit să se surase la cel mai jos nivel de dezagregare:

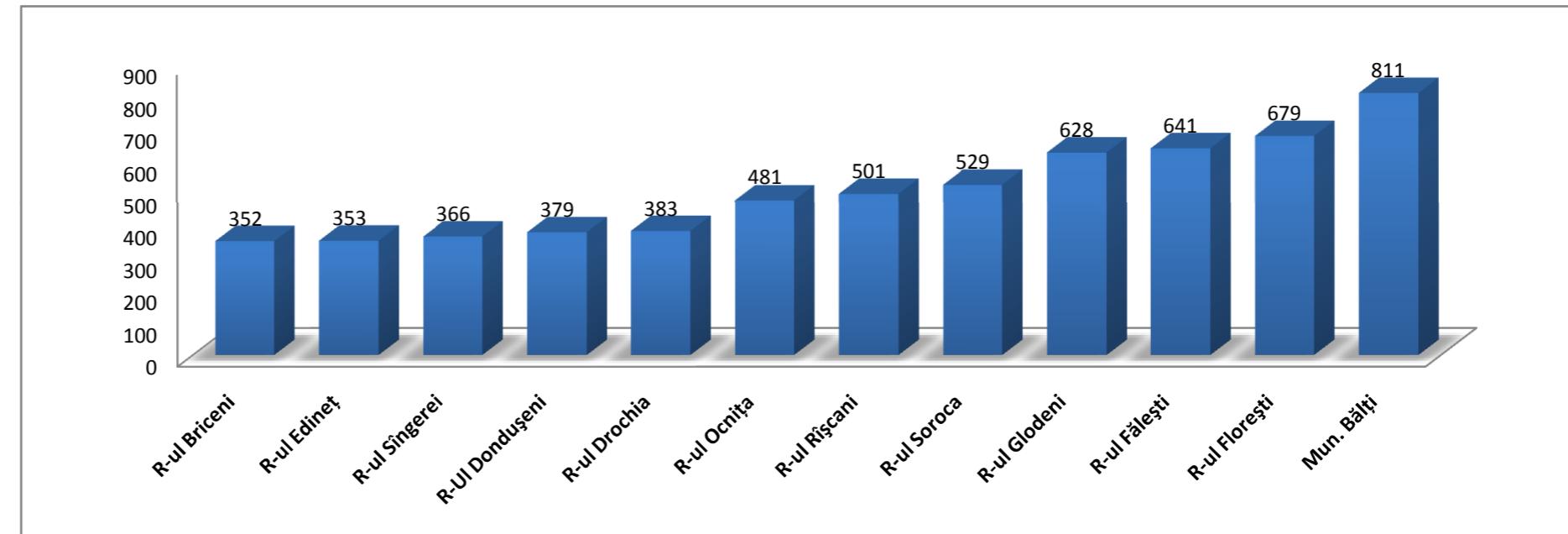
- Proporția recipienților de alocații pentru persoane vîrstnice în totalul populației;
- Proporția recipienților de indemnizații pentru copiii persoanelor asigurate (finanțate din bugetul asigurărilor sociale de stat) în totalul populației;
- Proporția beneficiarilor de indemnizații lunare pentru între încreșterea copilului cu vîrstă între 1,5 și 16 ani (persoanelor neasigurate, BS), în totalul populației;
- Proporția populației care trăiesc un loc stabil de trai, în totalul populației.

În Regiunea de dezvoltare Nord, conform calculelor din 2008, cea mai defavorizată localitate în domeniul deprivării de venituri este în raionul Briceni (rangul 352), Localitatea cea mai puțin deprivată în domeniul respectiv se află în mun. Bălți (rangul 811).

Astfel, în raionul Briceni, cea mai deprivată localitate din punct de vedere a veniturilor este Grimăcani cu rangul 59. Cea mai prosperă localitate este Criva (rangul 840).

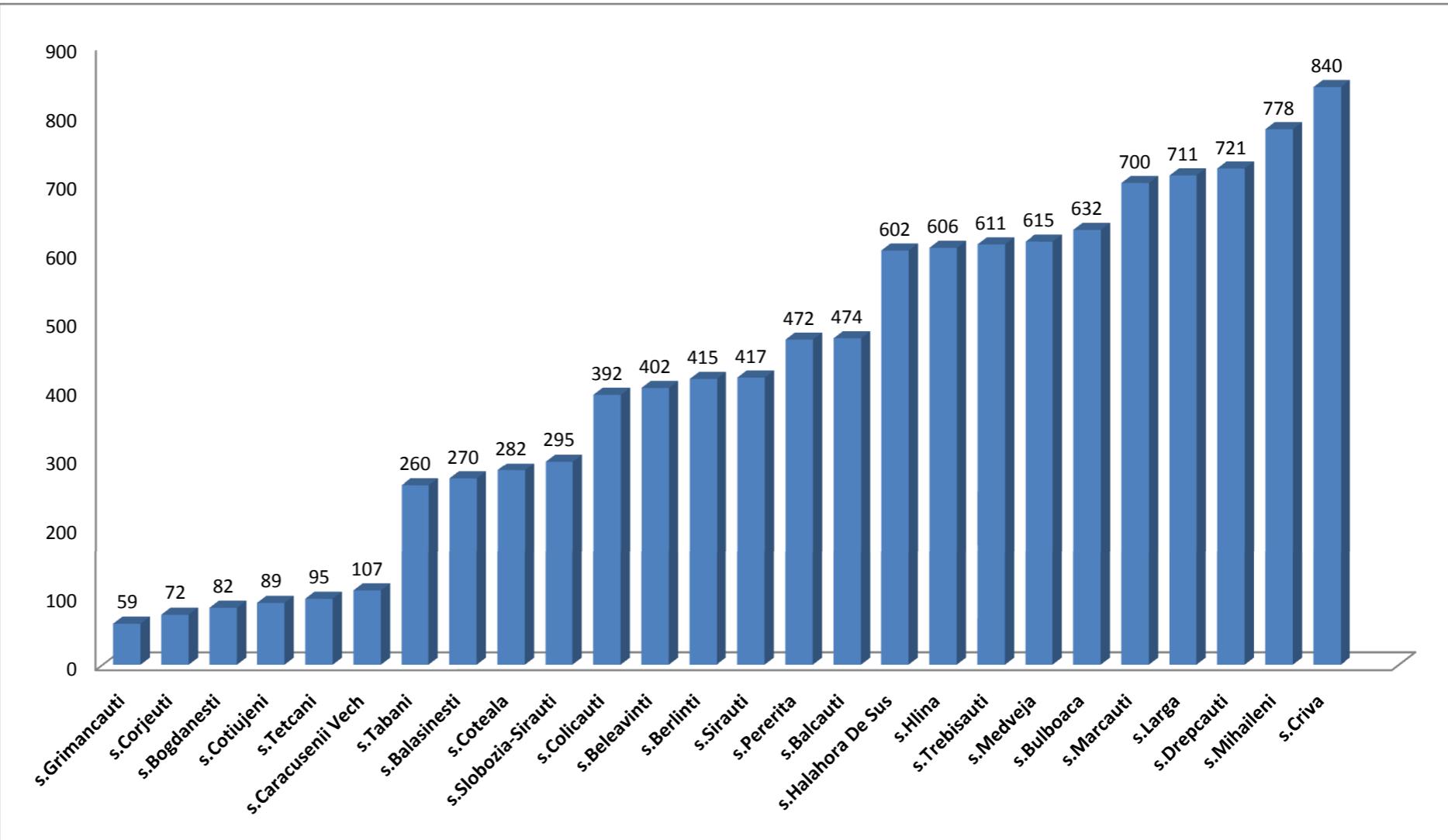
Deprivarea de venituri la nivel de raioane

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	Deprivarea de venituri
R-ul Briceni	352
R-ul Edineț	353
R-ul Sîngerei	366
R-ul Dondușeni	379
R-ul Drochia	383
R-ul Ocnița	481
R-ul Rîcani	501
R-ul Soroca	529
R-ul Glodeni	628
R-ul Fălești	641
R-ul Florești	679
Mun. Bălți	811

Deprivarea de venituri a localităților rurale din cadrul raionului Briceni

Raionul BRICENI	Deprivarea de venituri
s.Grimancauti	59
s.Corjeuti	72
s.Bogdanesti	82
s.Cotuijeni	89
s.Tetcani	95
s.Caracusenii Vech	107
s.Tabani	260
s.Balasinesti	270
s.Coteala	282
s.Slobozia-Sirauti	295
s.Colicauti	392
s.Beleavinti	402
s.Berlinti	415
s.Sirauti	417
s.Pererita	472
s.Balcauti	474
s.Halahora De Sus	602
s.Hlina	606
s.Trebisauti	611
s.Medveja	615
s.Bulboaca	632
s.Marcauti	700
s.Larga	711
s.Drepcauti	721
s.Mihaileni	778
s.Criva	840

DEPRIVAREA DEMOGRAFIC

Să răcă și deprivarea sănătății deosebită în corelație strânsă cu prezența copiilor în familie. Cota mare a familiilor numeroase într-o localitate rezultă o rată mare de dependență. Ponderea mare a persoanelor în etate și a invalidilor la fel pune o povară mai mare pe "umerii" populației apte de muncă din comunitate. Problema demografică este accentuată și de ponderea înaltă a populației plecate peste hotare la muncă.

Pentru a exprima nivelul de deprivare demografică, au fost identificați următorii indicatori:

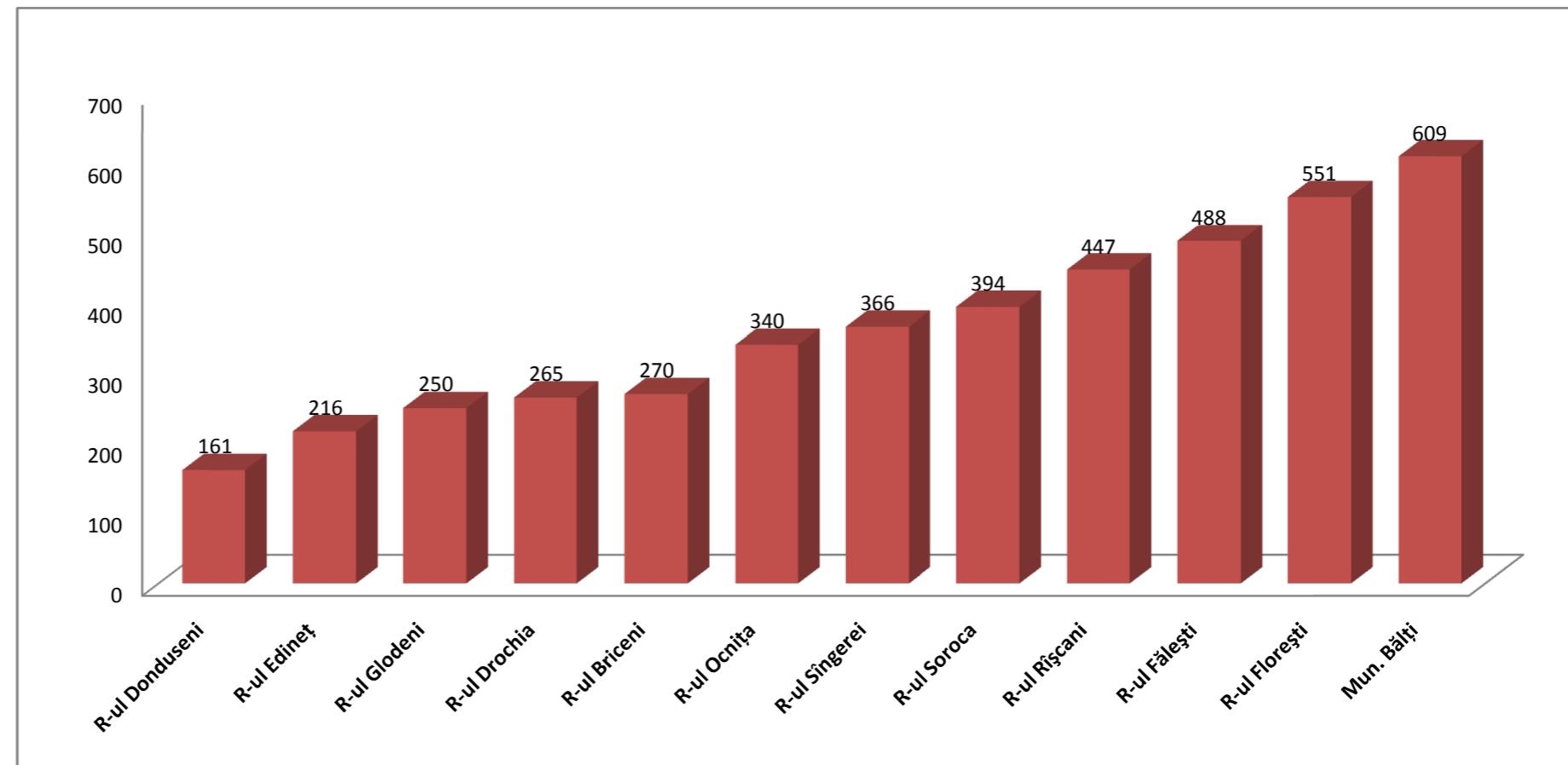
- Proporția familiilor cu 3 sau mai mulți copii din numărul total de familii;
- Proporția familiilor cu invalizi în numărul total al familiilor;
- Proporția persoanelor de 75 de ani și mai mulți în totalul populației;
- Proporția populației absente mai mult de un an în primărie în totalul populației.

În cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord, cel mai deprivat raion în domeniul depriverii demografice este Dondușeni (rangul 161). Cea mai bună situație demografică este în localitățile rurale din mun. Bălți (609).

Examenând situația din raionul Dondușeni, găsim cea mai deprivată localitate în domeniul depriverii demografice - s. Briceni, cu rangul 1.

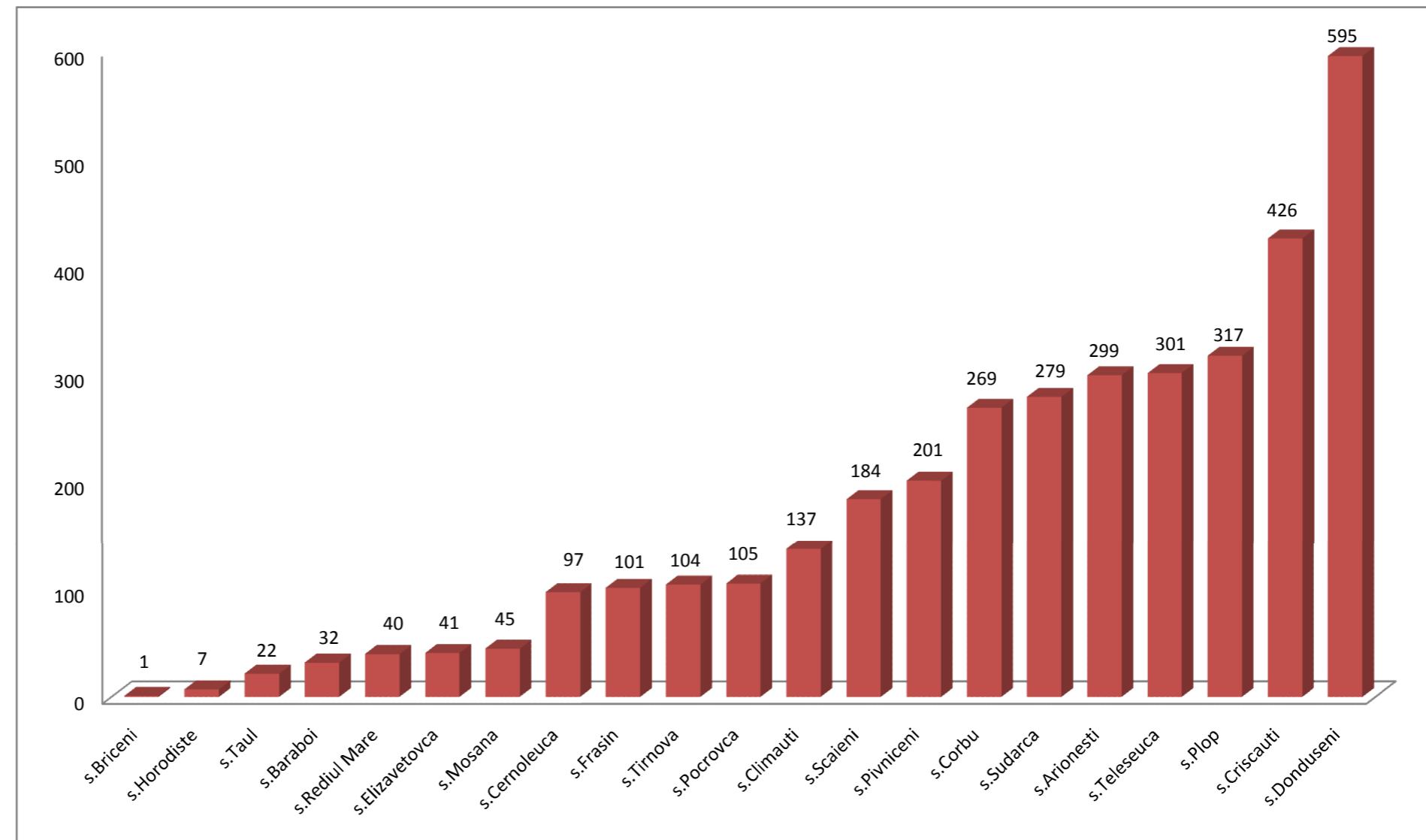
Deprivarea demografică la nivel de raioane

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	Depriva rea demogr afică
R-ul Dondușeni	161
R-ul Edineț	216
R-ul Glodeni	250
R-ul Drochia	265
R-ul Briceni	270
R-ul Ocnița	340
R-ul Sîngerei	366
R-ul Soroca	394
R-ul Rîcani	447
R-ul Fălești	488
R-ul Florești	551
Mun. Bălți	609

Deprivarea demografică a localităților rurale din cadrul raionului Dondușeni

Raionul DONDU ENI	Deprivarea demografică
s.Briceni	1
s.Horodiste	7
s.Taul	22
s.Baraboi	32
s.Rediu Mare	40
s.Elizavetovca	41
s.Mosana	45
s.Cernoleuca	97
s.Frasin	101
s.Tirnova	104
s.Pocrovca	105
s.Climauti	137
s.Scaieni	184
s.Pivniceni	201
s.Corbu	269
s.Sudarca	279
s.Arionesti	299
s.Teleseuca	301
s.Plop	317
s.Criscauti	426
s.Donduseni	595

DEPRIVAREA ECONOMIC

Poten ialul economic al localit ții este un factor important care contribuie esen ial în dezvoltarea acestea. Localit țile deprivate economic se confrunt cu mai multe dificult i în dezvoltare i necesit sus inere din exterior pentru a accelera procesul în sine.

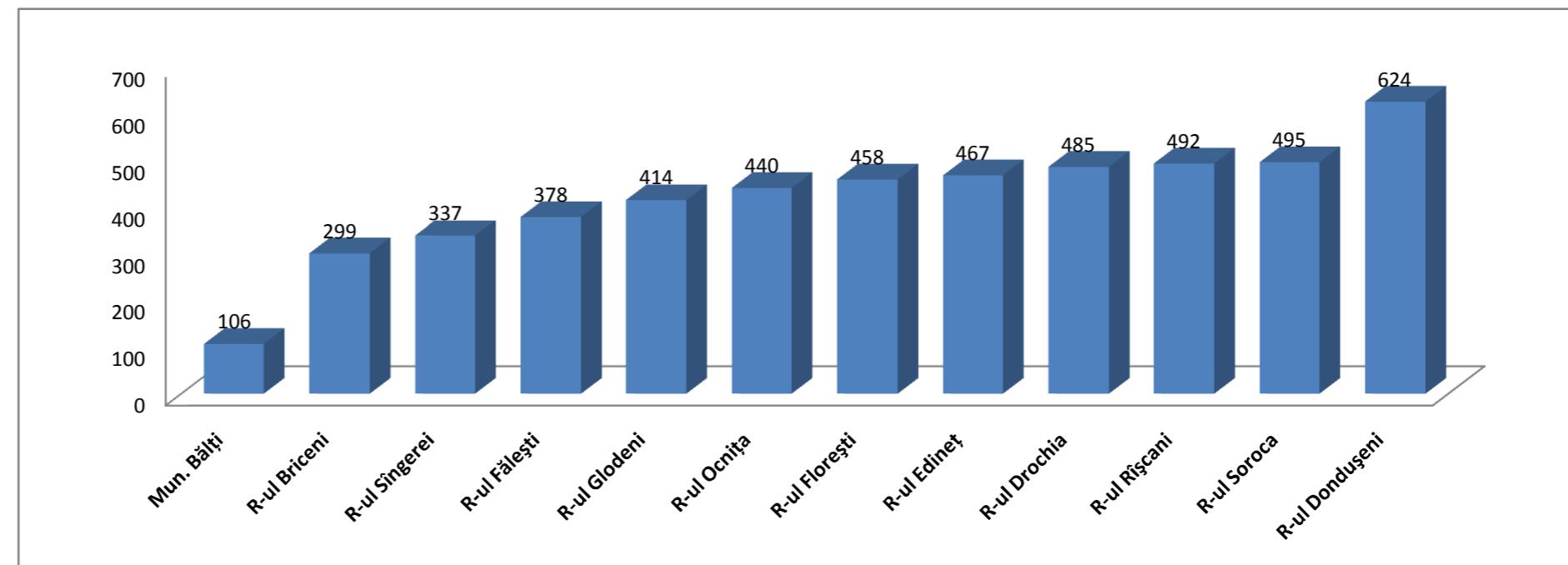
În regiunile Moldovei activit ile de antreprenoriat sînt înc slab dezvoltate. Indicatorii care urmează au fost selecta i ca fiind relevan i s descrie deprivarea economic i sînt componentele acestui domeniu:

- Venitul bugetului local pe persoan , lei;
- Calitatea medie a p mîntului - coeficient;
- M rimea medie a p mîntului agricol pe persoan , ha ;
- Num rul mediu de vite pe persoan , num r conven ional;
- Num rul întreprinderilor industriale, la 1000 locuitori;
- Num rul întreprinderilor comerciale, la 1000 locuitori;
- Num rul întreprinderilor care prestează servicii, inclusiv de transport, agricultur , la 1000 locuitori;
- Num rul întreprinderilor agricole cu peste 10 ha, la 1000 locuitori;
- Rata persoanelor 18-35 ani în totalul popula iei (poten ialul social-economic al localit ii).

În Regiunea de Dezvoltare Nord, conform calculelor din 2008, cele mai deprivate localit ți din punct de vedere economic sînt considerate localit țile din mun. B ăti (rangul 106). Cel mai puțin deprivat este raionul Dondușeni (rangul 624). Din cele dou localit ți rural ale mun. B ăti cea mai deprivat economic este s. Sadovoe cu rangul 66.

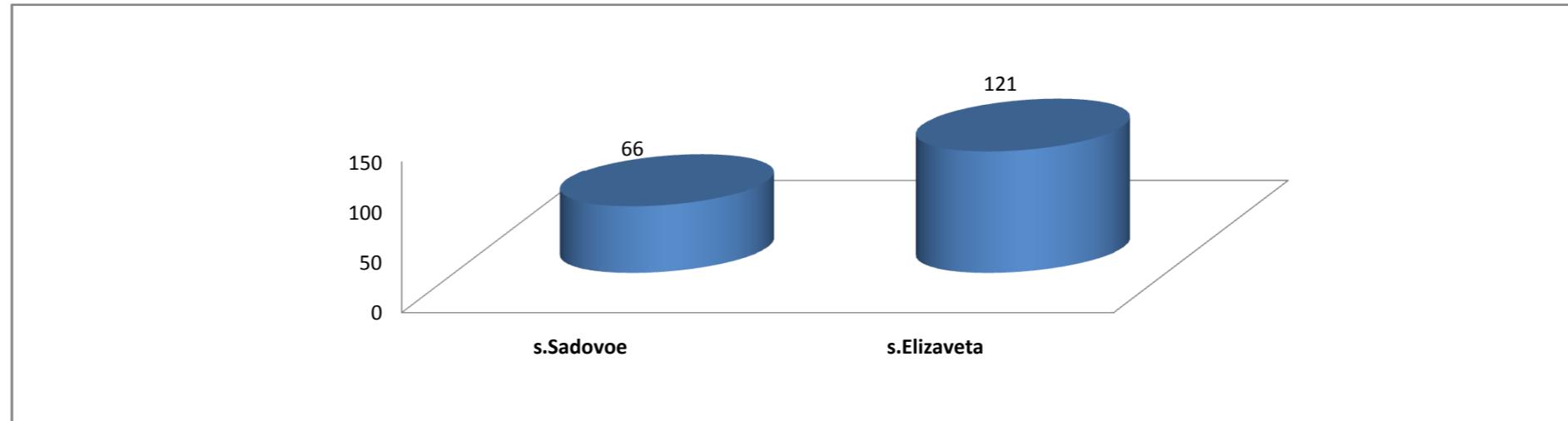
Deprivarea economic la nivel de raioane

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	Deprivarea economică
Mun. B ăti	106
R-ul Briceni	299
R-ul Sîngerei	337
R-ul Fălești	378
R-ul Glodeni	414
R-ul Ocnița	440
R-ul Florești	458
R-ul Edineț	467
R-ul Drochia	485
R-ul Rîcani	492
R-ul Soroca	495
R-ul Dondușeni	624

Deprivarea economică a localităților rurale în cadrul mun. Bălți

mun. Bălți	Deprivarea economică
s.Sadovoe	66
s.Elizaveta	121

DEPRIVAREA ASISTEN EI MEDICALE

Deprivarea asisten ei medicale identific comunit ile, unde rata mortalit ii popula iei în general i a mortalit ii infantile, în particular, este comparativ mare. De asemenea, este m surat accesul popula iei la asisten a medical primar i la serviciile spitalice ti, la sistemul asigur rilor obligatorii de asisten medical . În mediul rural sînt declarate i distan e considerabile pîn la oficiul medicului de familie, policlinic i spital, respectiv de peste 1 km, 15 km i 20 km. Este de men ionat, c starea s n t ii popula iei este asociat cu alte forme ale depriv rii i este un determinant important al bun st rii gospod riilor casnice.

Pentru a analiza deprivarea asisten ei medicale au fost determinați indicatorii dup cum urmează :

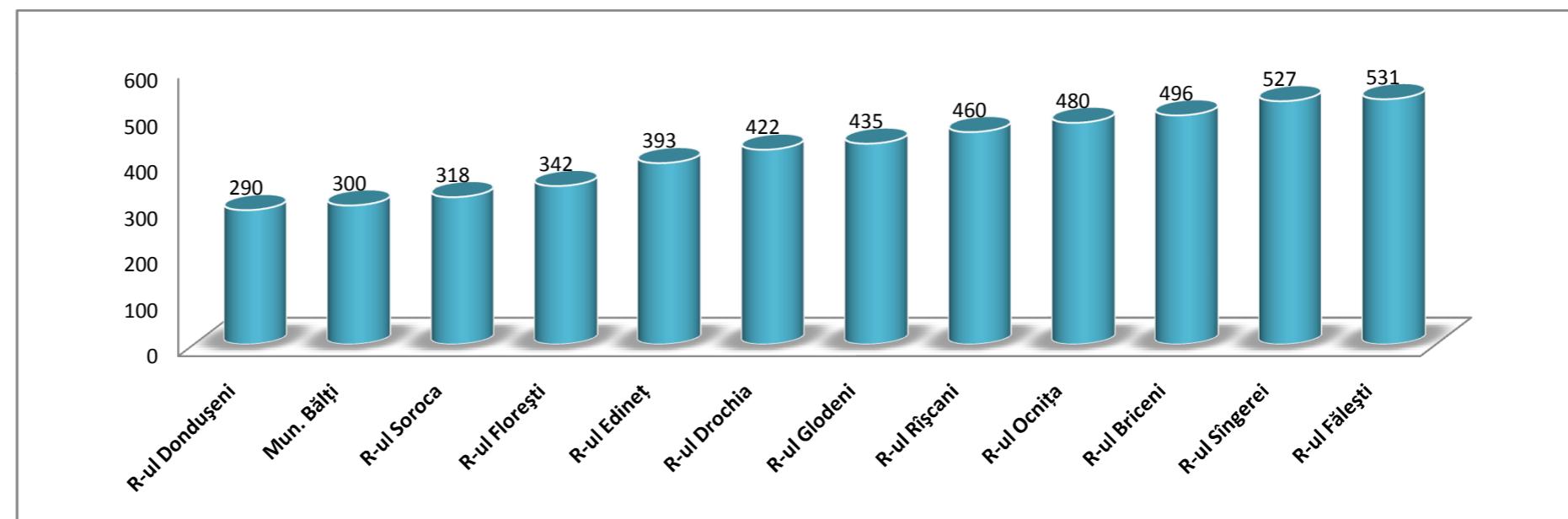
- Rata mortalit ii;
- Rata deceselor copiilor sub vîrstă de 5 ani;
- Rata popula iei f r acces la medicul de familie în raza de 2 km de la domiciliul lor;
- Distan a medie a popula iei pîn la spital, km;
- Ponderea popula iei neîncadrate în sistemul asigur rilor obligatorii de asisten medical în totalul popula iei.

Reieșind din calculele efectuate pentru anul 2008 în Regiunea de dezvoltare Nord cel mai deprivat raion în domeniul asistenței medicale este Dondușeni (rangul 290). Cel mai prosper în domeniul dat este raionul F le ti cu rangul 531.

Examenînd raionul Dondușeni, ca cel mai deprivat raion în domeniul asistenței medicale, observ m un decalaj foarte mare între localitate raionului, rangul variaz de la 1 - s. Briceni (cea mai scăzută localitate) pîn la 595 - s. Dondușeni (cea mai prosperă localitate).

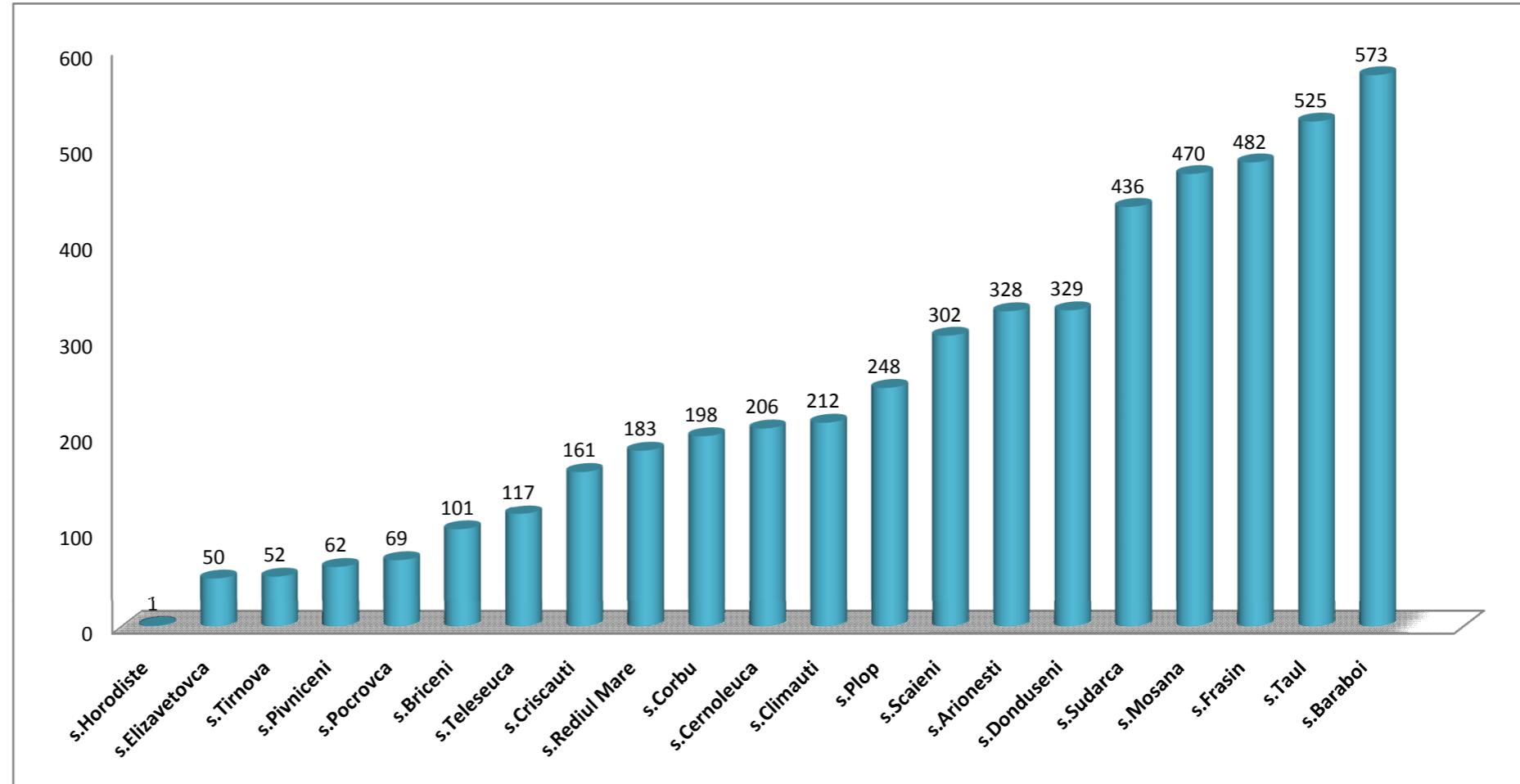
Deprivarea asisten ei medicale la nivel de raioane

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	Deprivarea asisteniei medicale
R-ul Dondușeni	290
Mun. Bălți	300
R-ul Soroca	318
R-ul Florești	342
R-ul Edineț	393
R-ul Drochia	422
R-ul Glodeni	435
R-ul Rîcani	460
R-ul Ocnița	480
R-ul Briceni	496
R-ul Sîngerei	527
R-ul Fălești	531

Deprivarea asistenței medicale a localităților rurale în cadrul raionului Dondușeni

Raionul DONDU ENI	Deprivarea asistenței medicale
s.Horodiste	1
s.Elizavetovca	50
s.Tirnova	52
s.Pivniceni	62
s.Pocrovca	69
s.Briceni	101
s.Teleseuca	117
s.Criscauti	161
s.Rediu Mare	183
s.Corbu	198
s.Cernoleuca	206
s.Climauti	212
s.Plop	248
s.Scaieni	302
s.Arionesti	328
s.Donduseni	329
s.Sudarca	436
s.Mosana	470
s.Frasin	482
s.Taul	525
s.Baraboi	573

DEPRIVAREA EDUCAȚIONAL

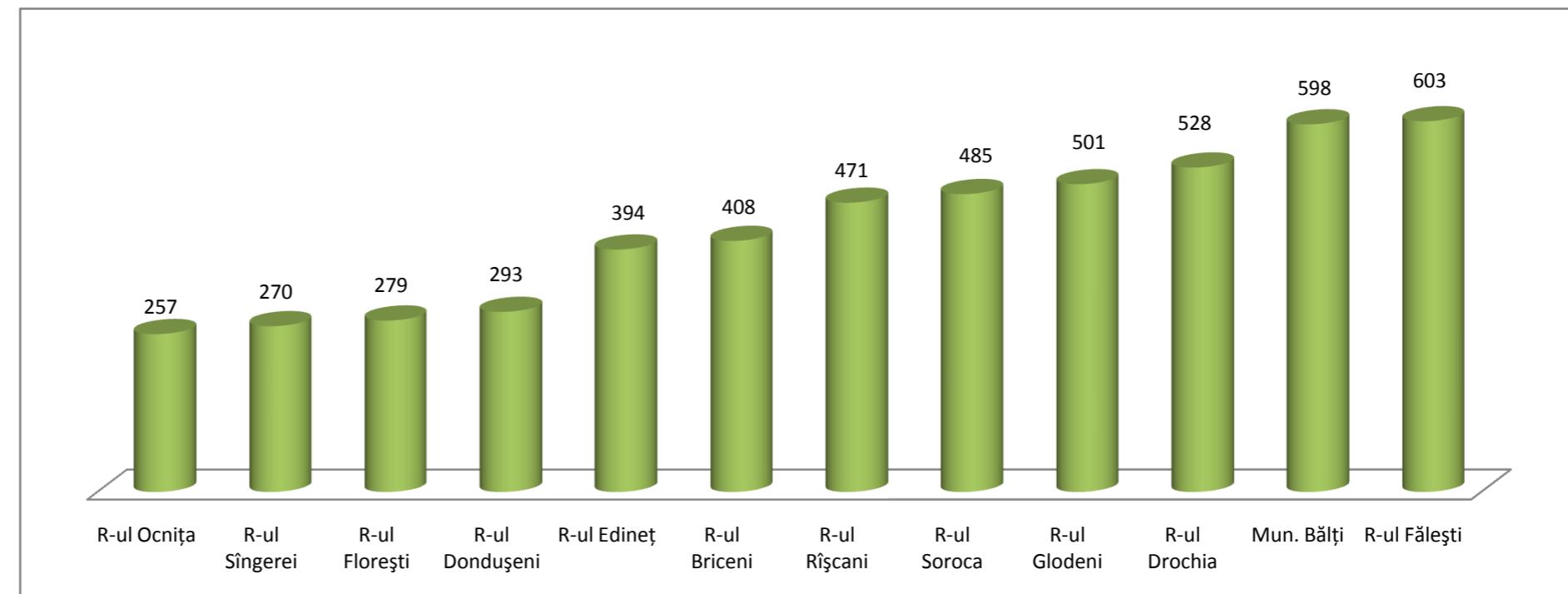
Educația este strâns corelată cu situația materială și este un aspect important al deprinderii multidimensionale. Accesul la educație și calitatea educativă determină oportunitatea de a se dezvolta în viitor, posibilitatea de a obține un venit mai mare, deci și nivelul de bună stare a populației. Cercetările demonstrează că riscul să fie cec descrește direct proporțional cu nivelul de studii. Accesul la educație mai cu seamă în mediul rural din Moldova mai este considerat ca fiind un problem, în deosebi în domeniul educației precolare și a studiilor superioare. Indicatorii selectați pentru acest domeniu au drept scop să surigureze accesul la educație în mediul rural. Cu cât mai mulți copii nu frecventează instituțiile precolare și de învățământ, cu atât mai deprivată este localitatea respectivă. Este considerat importantă și asigurarea cu cadre didactice cătă a instituțiilor precolare, cătă și a instituțiilor școlare. În acest context, pentru a surigure deprinderii educaționale au fost selectați următorii indicatori:

- Proporția copiilor în vîrstă de 5-6 ani care nu frecventează instituțiile de educație precolară;
- Proporția copiilor în vîrstă de 7-15 ani care nu frecventează școală;
- Proporția adolescenților în vîrstă de 16-24 de ani care nu au continuat educația;
- Proporția populației care locuiesc la distanță de peste 2 km de la școală medie sau liceu;
- Proporția copiilor 3-4 ani neînrolați în sistemul precolar;
- Numărul de copii 0-6 ani care frecventează instituția precolară per cadru didactic.

În Regiunea de dezvoltare Nord cel mai deprivat raion din punct de vedere educațional, în anul 2008, este raionul Ocnița (gradul 257). Cel mai prosper raion în domeniul respectiv este Fălești (603). Analizând deprivarea educațională în raionul Ocnița, rangul localităților variază foarte mult: de la cea mai deprivată localitate cu rangul 6 - satul Unguri și până la cea mai prosperă localitate cu rangul 754 - satul Ocnița.

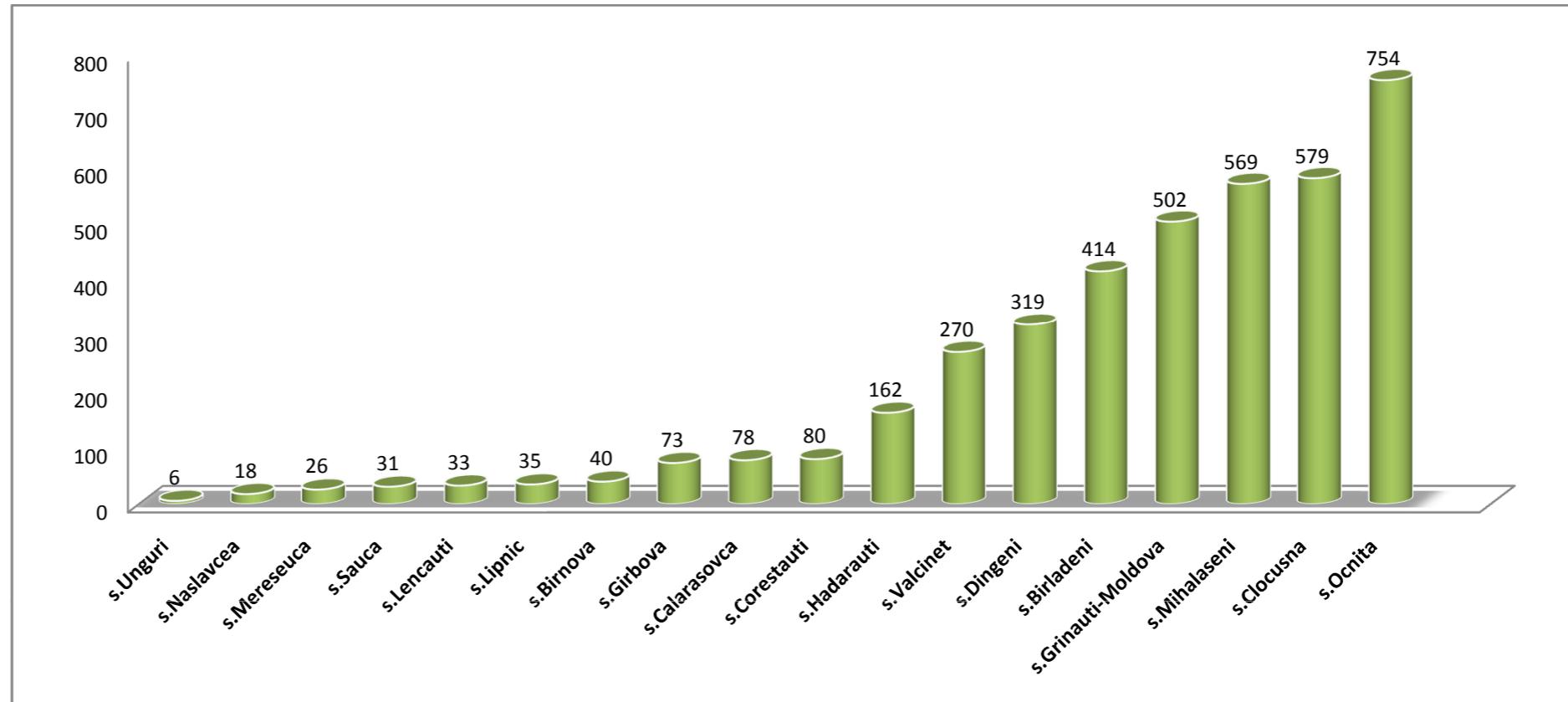
Deprivarea educațională la nivel de raioane

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	Depriveră educațională
R-ul Ocnița	257
R-ul Sîngerei	270
R-ul Florești	279
R-ul Dondușeni	293
R-ul Edineț	394
R-ul Briceni	408
R-ul Rîșcani	471
R-ul Soroca	485
R-ul Glodeni	501
R-ul Drochia	528
Mun. Bălți	598
R-ul Fălești	603

Deprivarea educațională a localităților rurale în cadrul raionului Ocnița

Raionul OCNITA	Deprivarea educațională
s.Unguri	6
s.Naslavcea	18
s.Mereseuca	26
s.Sauca	31
s.Lencauti	33
s.Lipnic	35
s.Birnova	40
s.Girbova	73
s.Calarasovca	78
s.Corestauti	80
s.Hadarauti	162
s.Valcinet	270
s.Dingeni	319
s.Birladeni	414
s.Grinauti-Moldova	502
s.Mihalaseni	569
s.Clocusna	579
s.Ocnita	754

DEPRIVAREA CONDIȚIILOR DE TRAI

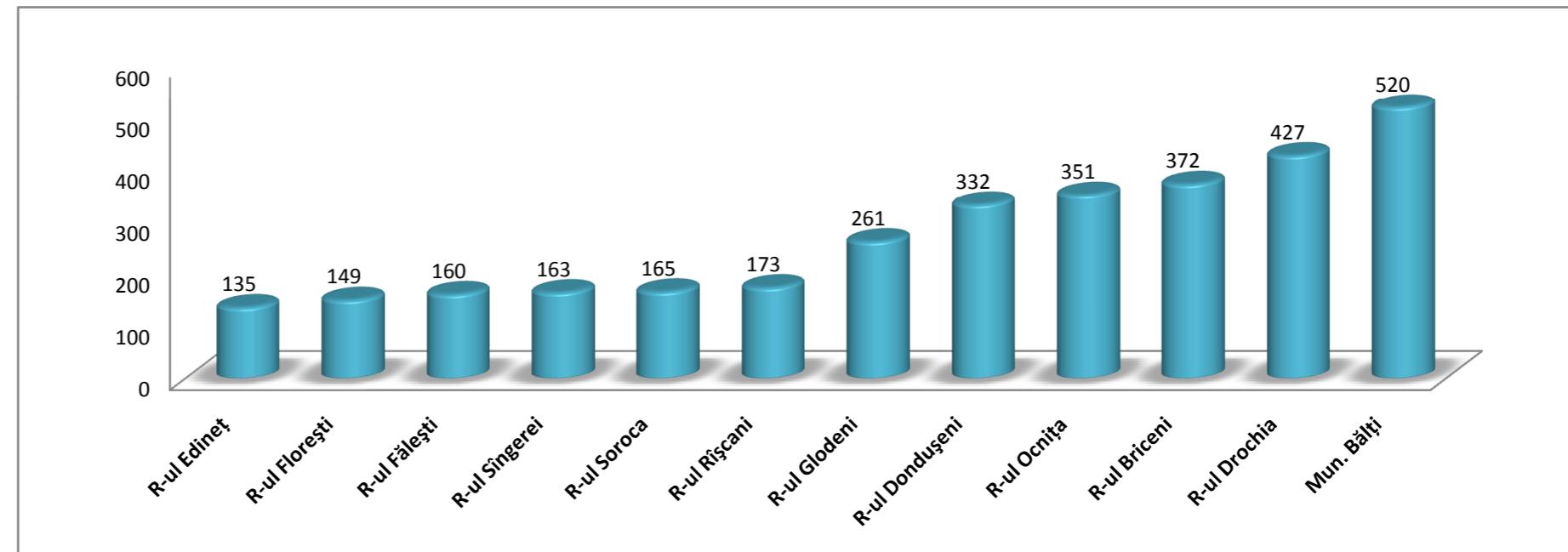
Nivelul utilităților disponibile la nivel local și starea generală a caselor descriu o altă formă de deprivare, care afectează direct populația ce locuiește în localitatea respectivă, precum ar fi numărul locuințelor fără acces la apă potabilă sau la servicii, fără acces la gazul natural și încălzirea centrală. Numărul mare de case abandonate, starea cărora se deteriorează încet, contribuie la apariția la populație a sentimentului de nesiguranță, la tendința de subdezvoltare în continuare a localității. Astfel, pentru a exprima deprivarea condițiilor de trai a localităților au fost selectate următoarele indicatorii disponibili:

- Proportia de fântâni fără apă potabilă din numărul total de fântâni;
- Proportia de case fără gaz centralizat din numărul total de case;
- Proportia de case fără sistem de încălzire din numărul total de case;
- Proportia de case fără apă centralizată din numărul total de case;
- Proportia caselor/apartamentelor prezentând mai mult de un an în totalul numărului de locuințe.

Raionul Edineț, la moment, are cele mai scădețe condiții de trai, având gradul 135, fiind urmat de raionul Florești cu rangul 149. Localitățile rurale din mun. Bălți au cele mai bune condiții de trai (rangul 520). Din raionul Edineț cea mai deprivată localitate în privința condițiilor de trai este Gordinești (rangul 11). Cea mai prosperă localitate la acest capitol este Badragii Vechi (rangul 420).

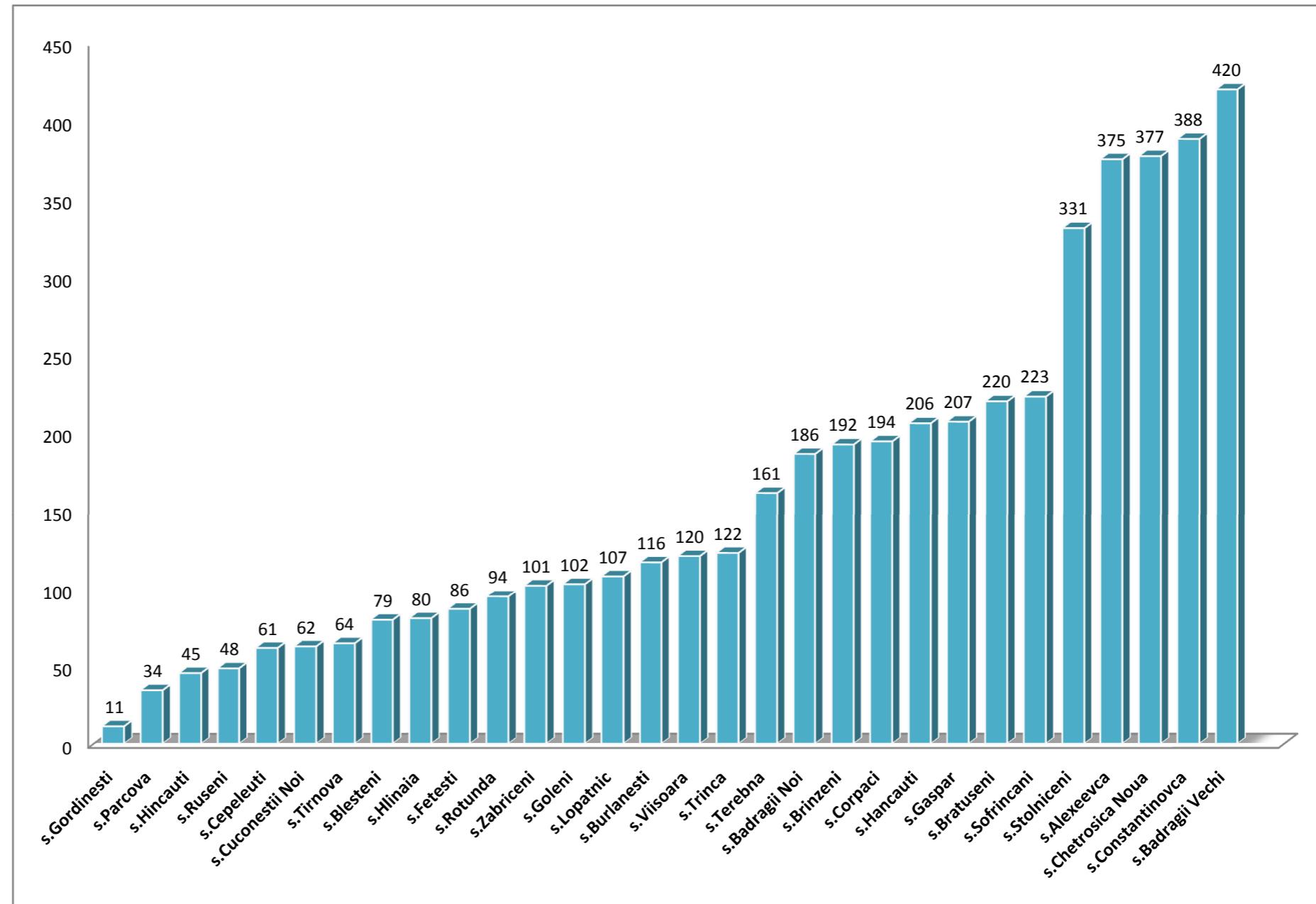
Deprivarea condițiilor de trai la nivel de raioane

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	Deprivare a condițiilor de trai
R-ul Edineț	135
R-ul Florești	149
R-ul Fălești	160
R-ul Sîngerei	163
R-ul Soroca	165
R-ul Rîșcani	173
R-ul Glodeni	261
R-ul Dondușeni	332
R-ul Ocnița	351
R-ul Briceni	372
R-ul Drochia	427
Mun. Bălți	520

Deprivarea condițiilor de trai a localităților rurale în cadrul raionului Edineț

Raionul EDINET	Deprivare a condițiilor de trai
s.Gordinesti	11
s.Parcova	34
s.Hincauti	45
s.Ruseni	48
s.Cepeleuti	61
s.Cuconestii Noi	62
s.Tirnova	64
s.Blesteni	79
s.Hlinaia	80
s.Fetesti	86
s.Rotunda	94
s.Zabrieni	101
s.Goleni	102
s.Lopatnic	107
s.Burlanesti	116
s.Viisoara	120
s.Trinca	122
s.Terebna	161
s.Badragii Noi	186
s.Brinzeni	192
s.Corpaci	194
s.Hancauti	206
s.Gaspar	207
s.Bratuseni	220
s.Sofrincani	223
s.Stolniceni	331
s.Alexeevca	375
s.Chetrosica Noua	377
s.Constantinovca	388
s.Badragii Vechi	420

DEPRIVAREA GEOGRAFIC

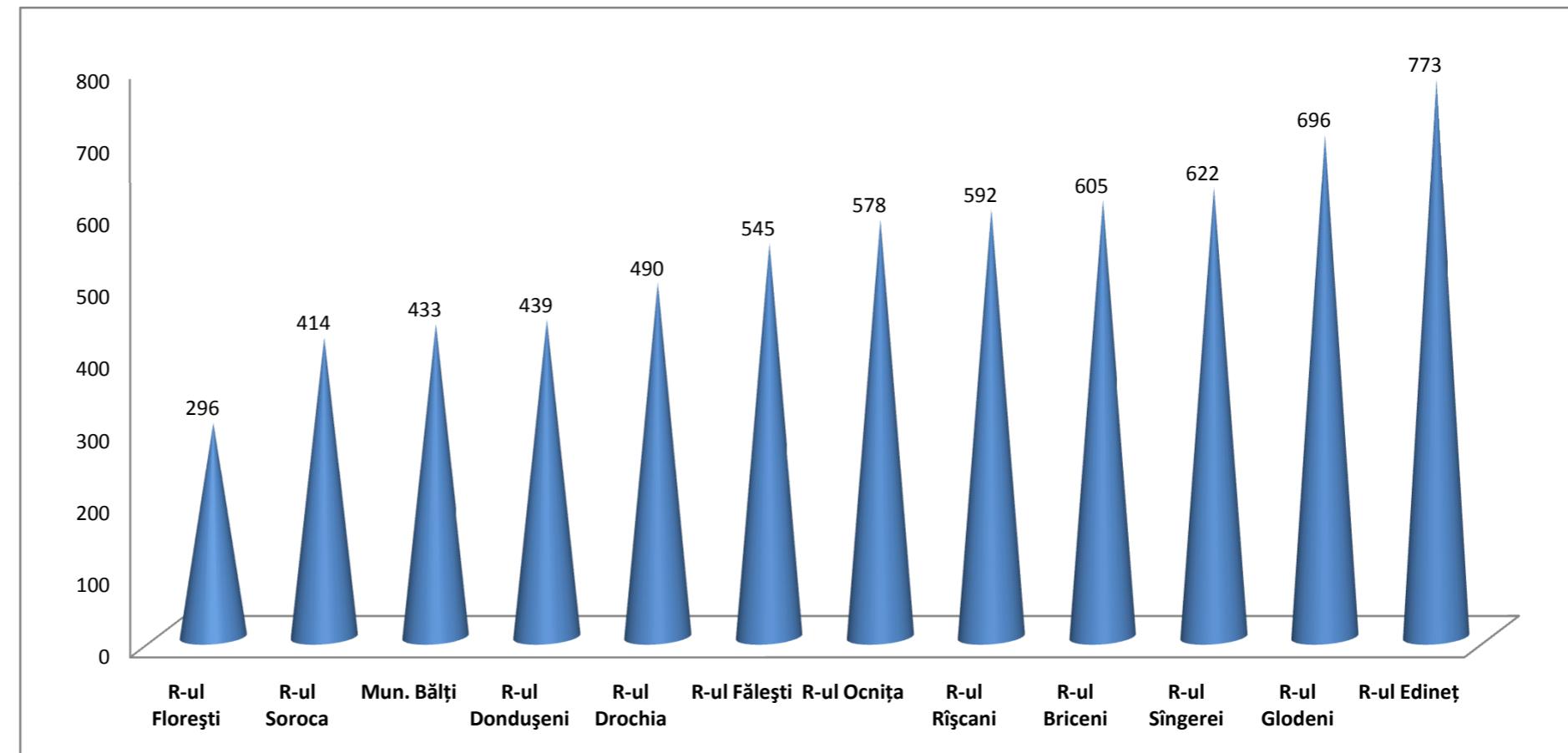
Domeniul respectiv în care se poate accesa localitatea este deosebit de important în zonele rurale, unde posibilitățile de realizare a producției agricole sunt determinate în mare măsură de nivelul veniturilor gospodăriilor. Starea în care se află drumurile din localitate, în special în condiții meteorologice nefavorabile, reduce accesul populației rurale la servicii de educație, sănătate, precum și la pieele urbane. Atât distanța până la un centru comercial, cât și calitatea drumurilor, sunt factori deprivării geografice:

- Distanța medie până la oraș, km;
- Distanța medie până la orașul vecin, km;
- Proporția drumurilor reparate cu suprafață rigidă în lungimea totală a drumurilor.

Raionul Florești, conform calculelor IDAM pentru anul 2008, este cel mai deprivat din regiunea Nord în domeniul deprăvării geografice (rangul 296). Cel mai puțin deprivat este raionul Edineț (rangul 773). Decalajul între localitățile raionului Florești, este destul de variat, de la rangul 4 - s. Napadova, până la rangul 686 - s. Varvareuca.

Deprivarea geografică la nivel de raioane

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	Deprivarea geografică
R-ul Florești	296
R-ul Soroca	414
Mun. Bălți	433
R-ul Dondușeni	439
R-ul Drochia	490
R-ul Fălești	545
R-ul Ocnița	578
R-ul Rîșcani	592
R-ul Briceni	605
R-ul Sîngerei	622
R-ul Glodeni	696
R-ul Edineț	773

Deprivarea geografică a localităților rurale în cadrul raionului Florești

Raionul FLOREȘTI	Deprivarea geografică
s.Napadova	4
s.Sanatauca	5
s.Cunicea	8
s.Temeleuti	15
s.Vertiujeni	18
s.Tirgul-Vertiujen	22
s.Zaluceni	28
s.Cosernita	41
s.Domulgeni	46
s.Japca	52
s.Cernita	68
s.Putinesti	76
s.Stefanesti	145
s.Casunca	152
s.Ciripcau	156
s.Cuhurestii De Jos	165
s.Prodanesti	235
s.Iliciovca	248
s.Nicolaevca	249
s.Trifanesti	251
s.Radulenii Vechi	276
s.Vascauti	291
s.Frumusica	293
s.Lunga	303
s.Izvoare	363
s.Sevirova	369
s.Cuhurestii De Sus	375
s.Gura Cainarului	409
s.Rosietici	459
s.Marculesti	529
s.Ciutulesti	537
s.Prajila	546
s.Bahrinesti	561
s.Ghindesti	568
s.Alexeevca	630
s.Gura Camencii	663
s.Varvareuca	686

